

Tale om Lærespørgsmaal, maatte Biskoppen have den afgørende Stemme, for, sagde han, det maatte være en kirkelig Afgørelse. Jeg kan nu ikke indse, at en Biskops Afgørelse er mere kirkelig end en Kultusministers. Jeg synes, det er et forkert Syn paa Folkekirken, hvis man gør en Forskel der. Hvad er en Biskop? Han er en kongelig Embedsmand, udnævnt af Regeringen. Hvad er Kultusministeren? Han er Medlem af Ministeriet, den øverste foresatte for Folkekirken, medens Biskoppen er en høj Embedsmand i Folkekirken. Den enes Afgørelse er ikke mere kirkelig end den andens. Man taler om, at man kan faa Fritænkere og Rationalister til Kultusministre. Man kan ogsaa faa Rationalister til Biskopper, hvis en Regering vil udnævne Rationalister til Biskopper. Den ene Instans er ikke mere kirkelig end den anden. Begge Instanser ere folkekirkelige, men det rigtige er, at Afgørelsen ligger i Toppen, hos den overfor Folket og dermed ogsaa overfor Folkekirken ansvarlige Myndighed, og det er Kultusministeren. Ham kan man kræve til Regnskab, overfor ham kunne Folkets og ogsaa Folkekirkens Repræsentanter møde og gøre deres Kritik gældende, men det kunne de ikke overfor Biskoppen.

Det forekommer os, at Tyngdepunktet paa ingen Maade maa lægges i de gejstlige Retter. De gejstlige Retter have ingenlunde haft Sympati i dette Ting. Jeg erindrer om, at da Retsreformudvalget gjorde sit store, betydningsfulde Arbejde i de første Aar efter Systemskiftet fra 1901 til 1903, samlede der i Retsreformudvalget et Flertal, som ønskede de gejstlige Retter afskaffede, for øvrigt et Flertal fra alle Partier; ikke blot Socialdemokraterne og de senere Radikale, men ogsaa Medlemmer af det nuværende Venstre, ja, selv en Højremand, Borgmester Nanke fra Korsør, vare med i dette Flertal. Jeg kan ogsaa nævne, at en Gammelmoderat som det ærede Medlem fra Gudme (Ravn) var med. Naar det ikke lykkedes os at faa vort Forslag gennemført ved Retsreformens endelige Behandling her, laa det i Regeringens Modstand. For øvrigt ville ærede Medlemmer erindre, at Skylden ikke var den daværende Justitsministers personlige Modstand. Jeg ved ikke, om man erindrer, hvorledes det gik os, da vi en Dag i Retsreformudvalget spurgte den daværende Justitsminister om hans Grunde for at bevare de gejstlige Retter. Dertil svarede han ganske aabenhjertigt, at han havde skam ingen Grunde i Øjeblikket,

men han skulde se at skaffe dem til næste Møde. Hvad han dermed mente, forstod vi alle sammen, nemlig at han selv var renonce paa Grunde for de gejstlige Retters Bevarelse, ja, at han vel endogsaa var stemt for deres Afskaffelse, men at han vilde gaa til sin Kollega, Kultusministeren, vor nuværende højtærede Formand, for at faa de fornødne Grunde til at modsætte sig vort Krav. Disse Grunde vare dog ikke af den Art, at de forhindrede os i at fastholde vort Standpunkt, og Flertallet af Udvalget indstillede, at de gejstlige Retter afskaffedes. Efter det Standpunkt, som vi den Gang vare med til at tage, og som vi fastholde endnu, vil den højtærede Kultusminister let kunne se, at vi ikke kunne gaa ind paa hans Afskedigelsesparagraffer, der endogsaa gøre disse gejstlige Retter til Tyngdepunktet, hvor der er Tale om Præsters Afskedigelse.

Men ogsaa bortset fra disse Afskedigelsesparagraffer for os uantagelige Form er der gennemført Ændringsforslag, som vi paa ingen Maade kunne gaa med til, og hvoraf vi særlig maa beklage dem, som Venstre i Landstinget er gaaet med til, altsaa som et nyt uheldigt Vidnesbyrd om, at man vil Forlig til højre, til moderat, til frikonservativ Side; jeg tror, det atter vil medføre Sagens Stranding, hvis man ikke vender om og søger Overenskomst til venstre. Den højtærede Kultusminister nævnede de væsentligste af de Ændringer, der ere vedtagne i det andet Ting. Han nævnede dem dog ikke alle, jeg skal her ganske kort nævne dem, som for mig staa som Hovedpunkterne. Den første er, at Sognepræsten gøres til født Formand i Menighedsraadet. Den anden er, at der ikke længere kan finde nogen mundtlig Anmeldelse Sted for at faa Valgret. Det er en meget kedelig Indskrænkning, som særlig vil være en Ulempe for ældre Folk ude paa Landet. At alle skulle indgive skriftlig Begæring om Optagelse, er meget uheldigt, det er en stærk Vanskeliggørelse af Adgangen til at faa Valgret. Den tredje Ændring er, at der kræves en bestemt Formular, som man skal underskrive for at faa Valgret. Den fjerde er, at Vilkaarene for at være Medlem af Folkekirken skærpes i en Retning, som dette Tings Flertal sikkert ikke kan gaa med til, allermindst efter den lille Lov, som blev vedtagen i Fjor om dette Forhold. Der stod, som ærede Medlemmer vide, i Kultusministerens Forslag, at Medlemsforholdet til Folkekirken betinges af, at man ikke tilhører et Samfund udenfor